

Amor líquid

CRÀ•TICA•LLIBRES. Finalista al premi de novel·la Prudenci Bertrana, **'Una dona d'aigua'** Ã©s l'aposta de **Núria Esponellà** a l'hora d'intentar retratar una Ã¨poca -la Banyoles de finals del XIX- i les arestes mÃ©s pregoneres de la psicologia de la seva protagonista. Una novel·la d'amor de propÃ²sits mÃ©s vastos que aquesta simple etiqueta. Un conjunt mÃ©s sÃ²lid que **'La nÃ©ta d'Adam'**, guanyadora del premi.

Títol: Una dona d'aigua

Autora: Núria Esponellà

Gènere: novel·la

Pàgines: 494

Editorial: Columna

Edició: febrer 2013

Preu: 20,50 ?

La novel·la és, des del punt de vista literari, una de les apostes més ambiciosos del panorama actual. Un joc constant entre el narrador i els diferents personatges, que prenen la veu per intercalar monòlegs interiors, més o menys llargs, en una novel·la psicològica que aborda el tema universalíssim de l'amor -prohibit, en aquest cas-, a la vegada que no renuncia a la voluntat historicista de recrear amb pèls i senyals la Banyoles de finals del XIX i els condicionants socials de l'època.

Aquest doble propòsit és abordat amb força encert per l'autora, tot i que de vegades es deixa endur per un afany descriptiu purament físic que aigualia l'element psicològic. És el cas, per exemple, de la primera part. Li costa arrencar. La recreació ambiental està ben treballada, mostra una recerca a fons, però en certs passatges peca d'un punt de superficialitat, deixant passar l'oportunitat d'impregnar més el lector de l'època: d'una banda, amb la descripció sensorial, i de l'altra, fent emergir de manera més explícita els prejudicis socials i morals i el seu efecte sobre els personatges. No és que a la novel·la li manquin aquests elements, però hi ha moments que, podríem dir, el cos en demana més.

És com si el llibre fos una bassa d'aigua. Per fer-ho poètic, direm l'estany de Banyoles. I en la fase inicial, l'aigua estigués calmada. L'amor primerenc entre els personatges de la Sarah i en Miquel provoca unes petites ones, però encara no hi ha mala maror. Tot i això, aquestes ones inofensives creixen cada vegada més, penetrant en el lector. I és ja a la segona part que es produirà un fet inesperat que remourà completament les aigües de la novel·la, com una roca pesada que cau al bell mig de l'estany. Aquí sí que Esponellà s'entona en el gènere de la novel·la psicològica, en l'angoixa asfixiant que ja no està rebaixada, i atrapa el lector per no deixar-lo anar fins al final, quan, un cop passat el rebombori, les aigües tornen a la tranquil·litat.

Tot aquest procés es presenta acompanyat d'uns personatges que evolucionen constantment i de manera profunda, com si fossin fluids que es mouen en un envàs -la Banyoles de finals del XIX-, molt rics en matisos i en elaboració. L'autora els utilitza per introduir diferents punts de vista sobre l'amor, però també algunes disquisicions metafísiques. La relació entre ells -inclosa l'Anna, la germana d'en Miquel- i la resta del món és central en la novel·la, i la seva construcció és laboriosa

i paral·lela als esdeveniments, de forma creixent. En el cas d'en Miquel, el procés és molt clar des del començament. En canvi, en el cas de la Sarah, agafa forma per absència fins que, a la segona part, és obligada a prendre consciència i a agafar les regnes de la seva vida i també, en certs moments, de la narració.

Potser és per la subtilitat que embolcalla la novel·la que Esponellà s'ha quedat sense el **Prudenci Bertrana** d'aquest any. En comparació, la novel·la guanyadora, "La néta d'Adam", de **Patricia Gabancho**, és molt més potent, si més no al principi. Però en el seu conjunt, almenys en la nostra humil opinió, "Una dona d'aigua" és una novel·la molt més completa quant a narració. No sabem quins són els criteris del jurat, i, de fet, totes dues obres tenen força punts en comú: la recreació d'una època i la presència de les dones com a personatges forts, per exemple. En tot cas, consideracions personals a banda, si teniu ganes de llegir una bona novel·la d'amor, "Una dona d'aigua" és sinònim d'encert.